
Studium a věda v EU

Studium a věda v EU

PRAHA 24.dubna 2004 V oblasti školství a vědy pocítí vstup do Evropské unie nejvíce čeští studenti. Získají totiž právo volného pohybu a pobytu v ostatních členských zemích, což znamená i možnost vybrat si, v jaké zemi z budoucí "pěťadvacítky" budou studovat a připravovat se na svá povolání.

Odpadne tedy diskriminace na základě státní příslušnosti a školné budou platit zahraniční studenti jen tehdy, platí-li ho domácí. Kromě toho se po 1. květnu 2004 rozšíří možnosti účasti v evropských vzdělávacích programech, v nichž Česko figuruje již od roku 1998. Jedná se zejména o programy Socrates II, Leonardo da Vinci II a program Mládež. Významnou změnou oproti první fázi našeho členství v těchto programech (do roku 2000) je způsob jeho financování ze strany Evropské komise. Zatímco dříve byly nevyčerpané prostředky vloženy do projektů českou vládou vráceny, nyní se stávají součástí společného rozpočtu EU. Například účast v programu Socrates stála v prvních dvou letech Českou republiku 10,8 milionu eur, ze státního rozpočtu však bylo hrazeno pouze 2,95 milionu (asi 103 milionů korun). Zbytek zaplatila Evropská unie prostřednictvím programu předvstupní pomoci Phare.

Socrates II

Tento program je zaměřen na podporu všeobecného a vysokoškolského vzdělávání. Žákům a studentům všech věkových kategorií nabízí možnost poznat, jak se jejich obor vyučuje v jiné členské zemi unie, a tím i posiluje a rozvíjí vědomí evropské identity. Socrates lze rozdělit do tří hlavních oblastí: Comenius, Erasmus a Grundtvig. Nejdůležitější částí programu je Comenius, který se soustřeďuje na předškolní, základní, střední a vyšší odborné vzdělávání. Nově byl ale rozšířen i o aktivity na poli vysokých škol - o stáže pro studenty, kteří se věnují cizím jazykům.

"Pro studenta jazyků a pro potenciálního učitele je možnost vyzkoušet si učit cizí jazyk na základě dalšího cizího jazyka nesmírně cenná. Bylo to samozřejmě mnohem náročnější, než kdybych mohla vysvětlovat a přemýšlet v češtině, ale také mnohem zajímavější a zábavnější," sděluje své zkušenosti s výukou nizozemštiny v anglickém městečku Hereford Veronika Kopáčková. Stranou nezůstávají ani školní inspekce nebo profesní asociace učitelů či škol. Jen v roce 2001 bylo podáno přes 800 žádostí o granty, z nichž bylo schváleno 481. Největší úspěch měly granty tzv. přípravných návštěv, kdy šlo často o první zkušenosti žáků i učitelů s jinými vzdělávacími systémy. Program Erasmus je největší evropským programem v oblasti vysokoškolského vzdělávání.

Studenti v něm mohou získat grant v některé zemi EU na 3 - 12 měsíců s tím, že celé období studia se jim započítává do studia ve vlastní zemi. Na podobnou stáž mohou vycestovat i učitelé, jejichž stáže jsou však obvykle kratší. Zatímco čeští účastníci programu pobývali v roce 2001 v zahraničí v průměru asi pět měsíců, učitelé jen jeden a půl týdne. Nejčastějšími zeměmi, kam míří čeští studenti i pedagogové, jsou Německo, Francie a Velká Británie. Díky programu vycestovalo z Česka do roku 2002 6662 studentů, zatímco 552 jich naopak přijelo ze zahraničí. Poslední částí programu Socrates je Grundtvig, který je zaměřen na vzdělávání dospělých a na další formy celoživotního vzdělávání. Důraz je kladen i na vzdělávání osob, jež nemají základní vzdělání a kvalifikaci, osob sociálně slabých a hendikepovaných.

Leonardo II a Mládež

Zatímco program Socrates je určen hlavně studentům a učitelům, Leonardo umožňuje získání zkušeností ze zemí unie i pracujícím. Ti si pro své cesty vybírají nejčastěji sousední Německo. Co se týče oborů, nejvíce cestují "na zkušenou" zaměstnanci v cestovním ruchu, ve službách, zemědělství a lesnictví. Posledním ze vzdělávacích programů je program Mládež, díky němuž mohou mladí lidé vykonávat dobrovolnou práci ve veřejném sektoru v některé z členských zemí EU nebo se účastnit výměnných pobytů. Ty jsou obvykle zaměřeny na zájmy mladých lidí - tématy mohou být například kultura, sport či ekologie.

Čeští vědci obohatí unii

Protože se chce EU stát do roku 2010 nejvíce konkurenceschopnou ekonomikou světa, založenou na moderních technologiích, dá se očekávat, že po vstupu bude tlačit nové státy do větších investic do vědy. V ní totiž unie zaostává

za USA a Japonskem a kandidátské země by mohly tento stav ještě prohloubit. I přes toto nebezpečí se ale evropský komisař Philippe Busquin těší na vědecký přínos nováčků. Dobrou pověst mají podle něho Česko a Maďarsko například v průmyslovém inženýrství.